

การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนระดับ
ประถมศึกษา สังกัดศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร
The Development of Supervision Classroom Research Model in
Primary Educational of Kamphaengphet Provincial Office

ชุมครู เวียงสมุทร¹ และปรีชา วิหคโต²
Chumkhru Wiangsamut¹ and Preecha Wihakto²

Received : February 5, 2019; Revised : June 28, 2020; Accepted : June 30, 2020

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร วิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ขั้นที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการนิเทศภายในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร ขั้นที่ 3 การสร้างรูปแบบการนิเทศภายในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร ขั้นที่ 4 การประเมินรูปแบบการนิเทศภายในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศภายในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน 27 กิจกรรม คือ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน มีจำนวน 8 กิจกรรม ขั้นตอนที่ 2 การจัดองค์กรนิเทศภายใน

¹นักศึกษาลัทธิสุตรปรัชญาดุขฎฐิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น; Student in Doctor of Philosophy Educational Administration Western University, Thailand;
e-mail : amornrat.suwanmanee@allnex.com

²อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุขฎฐิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น; Faculty Staff Doctor of Philosophy Educational Administration Western University, Thailand.

โรงเรียน มีจำนวน 7 กิจกรรม ขั้นตอนที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน มีจำนวน 7 กิจกรรม และ ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน มีจำนวน 5 กิจกรรม

คำสำคัญ (Keywords) : การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายใน, การนิเทศภายใน, การทำวิจัยในชั้นเรียน

Abstract

This research purpose to the study was designed to develop the supervision model in primary educational of Kamphaengphet provincial office. The methodology of the study consisted of four steps As follows : 1) to define the conceptual framework in research ; 2) study the current condition. Issues and needs regarding Visual communication research in the elementary classroom, attached to Kamphaengphet. ;3) a research on elementary school class affiliation of Kamphaengphet. ;4) to evaluate the supervision patterns within the story to do research in the elementary classroom, attached to Kamphaengphet. Analyze data by using the arithmetic meridian and interquartile range between values.

Based on the findings of the study, it was found that the model of supervision of research in the development of supervision model in primary educational of Kamphaengphet provincial office were consisted of four steps with 27 activities : Step 1 is school supervision planning were consisted of 8 activities. Steps 2 is organizing of school supervision were consisted of 7 activities. Step 3 is operation of school supervision were consisted of 7 activities and step 4 is the evaluate the results of school internal supervision were consisted of 5 activities.

Keywords : Development of supervision form, Classroom research model, Supervision

บทนำ (Introduction)

การวิจัยในชั้นเรียน เป็น การวิจัยที่ทำในบริบทของชั้นเรียน และมุ่งนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนของตน เป็นการนำกระบวนการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาครูให้ไปสู่ความเป็นเลิศ และมีอิสระทางวิชาการ การวิจัยในชั้นเรียน คือกระบวนการแสวงหาความจริงด้วยวิธีการที่เชื่อถือได้ในเนื้อหาที่เกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เป็นการศึกษาค้นคว้าของครู

ซึ่งจัดว่าเป็นผู้ปฏิบัติงานในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหา (Problem Solving) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนหรือพฤติกรรมนักเรียนและคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking) เพื่อพัฒนานวัตกรรม การเรียนการสอน กรมสามัญศึกษา การวิจัยในชั้นเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาการศึกษา เพราะการวิจัยในชั้นเรียนสามารถนำมาใช้แก้ปัญหาและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนในห้องเรียนได้เป็นอย่างดี ตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 มีสาระสำคัญที่เน้นการปฏิรูปการศึกษาโดยเฉพาะการปฏิรูปการเรียนการสอนซึ่งเกี่ยวข้องกับครูผู้สอนโดยตรง ดังนั้นครูในยุคปัจจุบัน จึงต้องปรับเปลี่ยนบทบาทให้เป็นผู้รอบรู้และสามารถทำงานวิจัยได้ การวิจัยในชั้นเรียนเป็นนวัตกรรมรูปแบบหนึ่งที่ถูกนำมาใช้เพื่อแก้ปัญหาในชั้นเรียน ประโยชน์ของการทำวิจัยไม่เพียงแต่จะช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ แต่ยังช่วยพัฒนาวิชาชีพครูให้มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา โดยให้ความสำคัญของการวิจัย เพื่อพัฒนาคน พัฒนางาน และการใช้ผลงานวิจัยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนรวมทั้งแก้ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนโดยใช้การวิจัยในชั้นเรียน การวิจัยในชั้นเรียน เป็นวิธีการศึกษาค้นคว้าที่สะท้อนตัวครูและกลุ่มผู้ร่วมปฏิบัติงานในสถานการณ์สังคมเพื่อค้นหาลักษณะที่เหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับภาวะของสังคมหรือสถานการณ์ ด้วยความร่วมมือของเพื่อนครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครอง ตลอดจนสมาชิกในสังคมที่เกี่ยวข้อง มีจุดมุ่งหมายเพื่อพินิจพิเคราะห์การกระทำของตนเองและกลุ่ม เพื่อพัฒนาเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการสอนและการเรียนรู้ อันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงแบบมีแผน

ดังนั้น การวิจัยในชั้นเรียน จึงไม่ใช่เป็นเพียงการแก้ปัญหาแต่จะเป็นการตั้งปัญหาจากแรงกระตุ้นของผู้วิจัยที่ต้องการเปลี่ยนแปลงพัฒนา แล้วปฏิบัติสังเกต สะท้อนกลับเป็นวัฏจักรของการวิจัยที่หมุนไปเรื่อย ๆ เพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนและสร้างภาพลักษณ์ของการเรียนการสอนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ด้านความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน ดังจะเห็นได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนจะมุ่งเน้นในการแก้ปัญหาหรือพัฒนางานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยต้องบังเกิดประโยชน์แก่นักเรียนในการพัฒนาการเรียนรู้และมีผลต่อผลงานของครูผู้สอนและโรงเรียน และนอกจากนี้ การวิจัยในชั้นเรียน ยังสอดคล้องกับแนวทางของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24(5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ โดยทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากการเรียนการสอนและ

แหล่ง วิทยาการประเภทต่างๆ มาตรา 30 ส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ในแต่ละระดับการศึกษาในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ได้กล่าวถึงการวิจัยว่า ในกระบวนการจัดการศึกษา ของผู้เกี่ยวข้อง ดังเช่น ศึกษา ค้นคว้า วิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ผู้สอนนำกระบวนการวิจัยมาผสมผสานหรือเป็นการบูรณาการใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สามารถใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ เรียนรู้ด้วยการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่ครูจัดทำขึ้น เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนของผู้เรียนบางคน บางกลุ่ม หรือทั้งหมด ซึ่งผลการวิจัยจะสามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงการเรียน การสอน และพฤติกรรมของผู้เรียน โดยมีกระบวนการวางแผน ปฏิบัติตามแผน สังเกตผลที่เกิดขึ้น และการสะท้อนความคิดเห็น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 หมวด 4 มาตรา 24(5) ได้กำหนดว่า “ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ” และในมาตรา 30 ได้กำหนดอีกด้วยว่า “ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้ง ส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา” (ราชกิจจานุเบกษา, 2553) พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ไว้ว่า ครูต้องมีความรู้ในเรื่องการวิจัยทางการศึกษา มาตรฐานและตัวบ่งชี้ การประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม(พ.ศ.2554-2558) ก็ได้มีการกำหนดกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูให้มีการศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อและกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ที่ประกาศใช้เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2554 มาตรฐานที่ 7 ได้กล่าวไว้ว่า ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ตัวบ่งชี้ที่ 7 ครูมีการศึกษา วิจัย และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในวิชาที่ตนรับผิดชอบ และใช้ผลในการปรับสอน ซึ่งจะเห็นได้ว่าการวิจัยในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยในการพัฒนาวิชาชีพครู เนื่องจากเป็นการวิจัยที่มาจากกระบวนการสืบค้นที่เป็นระบบ และเชื่อถือได้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ และครูได้พัฒนาการจัดการเรียนการสอน

การพัฒนาครูให้เป็นนักวิจัย เป็นมโนทัศน์หนึ่งของการพัฒนาวิชาชีพครู ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวโน้มของการปฏิรูปการศึกษาทั่วโลก ที่ครูจะมี

บทบาทเป็นนักวิจัยที่มีการวิจัยเป็นฐานในการทำงาน กล่าวคือ ครูสามารถนำกระบวนการวิจัยมาใช้เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ปรับปรุงการเรียนการสอน และพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน แต่สภาพปัญหาในปัจจุบัน การวิจัยในชั้นเรียนเป็นปัญหาที่สำคัญมากของครู จากการวิจัยของสุวิมล ว่องวานิช (2545) ที่พบว่า ปัญหาการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู เป็นการใช้วิธีการวิจัยแบบเป็นทางการ (Formal Research) มาใช้ในการทำวิจัยของตนเอง จึงมีปัญหาหลายประการ ทำให้การทำวิจัยไม่พัฒนาและก้าวหน้าเท่าที่ควร งานวิจัยของครูไม่เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนตามที่ควรจะเป็น และจากผลการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิรูปการผลิตและการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า ด้านการพัฒนาครู แม้จะมีการจัดโครงการพัฒนาจำนวนมาก แต่มีความซ้ำซ้อน ไม่เป็นระบบ ไม่ทั่วถึง ไม่ต่อเนื่อง ไม่หลากหลาย และขาดประสิทธิภาพ ทำให้ครูได้รับการพัฒนาที่ไม่ตรงกับความต้องการและได้รับการพัฒนาเฉพาะบางกลุ่มเพียงเท่านั้น ครูที่ได้รับการพัฒนาส่วนมากไม่ได้ใช้ความรู้ ความสามารถในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มที่เท่าที่ควร ไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาได้ ที่ผ่านมามีความคิดว่าการสอนกับการวิจัยนั้น แยกส่วนกัน แต่ในปัจจุบันครูจะต้องทำให้การสอนและการวิจัยนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกันและกัน ไม่ใช่สิ่งที่แยกจากกัน การพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ซึ่งพบปัญหาสำคัญดังนี้ 1) การที่ครูไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการทำวิจัย ไม่มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน รวมทั้งครูไม่เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการทำวิจัย 2) เป็นปัญหาที่เกี่ยวกับเส้นทางการพัฒนาครูสู่การเป็นนักวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร
2. นำเสนอรูปแบบการพัฒนาครูแบบการนิเทศภายในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนระดับประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนระดับประถมศึกษาในสังกัดศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร เป็นการศึกษาวิจัยและพัฒนา (Research and

Development) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน
วิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษารูปแบบและความต้องการเกี่ยวกับการนิเทศภายในเรื่องการทำ
วิจัยในชั้นเรียนของระดับประถมศึกษาในสังกัดศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างรูปแบบเพื่อพัฒนาการนิเทศภายในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน
ระดับประถมศึกษาในสังกัดศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการนิเทศภายในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนระดับ
ประถมศึกษาในสังกัดศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร

แต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดเกี่ยวกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ดัง
ตาราง ที่ 4

ตารางที่ 1 ขั้นตอนการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และผลที่ได้รับ

ขั้นตอนการวิจัย	วิธีดำเนินการวิจัย	ผลที่ได้รับ
ขั้นตอนที่ 1 การกำหนด กรอบแนวคิดในการวิจัย	- ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ - ประชากร ได้แก่ เอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ ภายในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนระดับ ประถมศึกษาในสังกัดศึกษาธิการจังหวัด กำแพงเพชร - กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการเลือกแบบ เจาะจง 40 เล่ม - เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบบันทึกข้อมูล - การเก็บรวบรวมข้อมูล ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง - วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	- หลักแนวคิดและทฤษฎีที่ เกี่ยวกับการนิเทศภายใน เรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน - รูปแบบการพัฒนาการ นิเทศภายในเรื่องการทำวิจัยใน ชั้นเรียน - กรอบแนวความคิดในการ วิจัย

ขั้นตอนการวิจัย	วิธีดำเนินการวิจัย	ผลที่ได้รับ
ขั้นตอนที่ 2 การศึกษา รูปแบบและความต้องการ เกี่ยวกับการนิเทศภายใน เรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน ระดับประถมศึกษาสังกัด ศึกษาธิการจังหวัด กำแพงเพชร	1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูใน สถานศึกษาระดับประถมศึกษาสังกัด คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 4,602 คน 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู ในสถานศึกษาระดับประถมศึกษาสังกัด คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 357 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 30 คน และครู จำนวน 327 คน กำหนด ขนาดโดยใช้ตารางเครจซี่ และมอร์แกน และ การสุ่มอย่างง่าย โดยใช้สถานศึกษาเป็นหน่วย ในการสุ่ม 2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ 3. รวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเชิง ลึก (Deep Interview) 4. วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าความถี่ ร้อย ละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation)	สภาพปัจจุบัน ปัญหา และ ความต้องการเกี่ยวกับ การนิเทศภายในเรื่อง การทำ วิจัยในชั้นเรียนระดับ ประถมศึกษาในสังกัด ศึกษาธิการจังหวัด กำแพงเพชร
ขั้นตอนที่ 3 การสร้าง รูปแบบพัฒนาการนิเทศ ภายในเรื่องการทำวิจัยใน ชั้นเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดศึกษาธิการจังหวัด กำแพงเพชร	1 การรวบรวมข้อมูล ใช้ข้อมูลจากขั้นที่ 1-2 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการสังเคราะห์เป็น รูปแบบ	รูปแบบการนิเทศภายในเรื่อง การทำวิจัยในชั้นเรียนของ สถานศึกษาในสังกัด ศึกษาธิการจังหวัด กำแพงเพชร โดยเสนอในรูป ของ Deployment Flow chat
ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล การใช้การพัฒนารูปแบบ การนิเทศภายในเรื่องการทำ วิจัยในชั้นเรียน	1. ประชากร คือ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านการ นิเทศภายในโรงเรียน และกลุ่มตัวอย่างที่ คัดเลือกมาโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 9 คน	รูปแบบการนิเทศภายในเรื่อง การทำการวิจัยชั้นเรียนระดับ ประถมศึกษาในสังกัด

ขั้นตอนการวิจัย	วิธีดำเนินการวิจัย	ผลที่ได้รับ
ระดับประถมศึกษาในสังกัด ศึกษาธิการจังหวัด กำแพงเพชร	2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมิน ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของ รูปแบบสัมภาษณ์ 3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้ส่งแบบสอบถาม ทางไปรษณีย์ 4. วิเคราะห์ข้อมูล ค่าสถิติที่ใช้คือ ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์	ศึกษาธิการจังหวัด กำแพงเพชร

ผลการวิจัย (Research Results)

รูปแบบการนิเทศภายในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน 27 กิจกรรม คือ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน มีจำนวน 8 กิจกรรม ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ประชุมชี้แจง วางแผนงาน การนิเทศภายในโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการนิเทศภายในโรงเรียนศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรคในกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน คณะครูให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหา อุปสรรคในกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์เป้าหมาย กิจกรรมตลอดถึงกิจกรรมและวิธีการในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนโดยครูผู้สอนมีส่วนร่วม คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการนิเทศภายในโรงเรียน กำหนดเกณฑ์มาตรฐาน และตัวชี้วัดความสำเร็จของการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน พิจารณาผลการเลือกทางเลือกที่เหมาะสม นำมากำหนดเป็นโครงการ กิจกรรมการนิเทศภายใน และ ครูผู้รับผิดชอบโครงการนิเทศภายในโรงเรียน แจ้งคณะครูทราบเกี่ยวกับรายละเอียดของโครงการ

ขั้นตอนที่ 2 การจัดองค์กรนิเทศภายในโรงเรียน มีจำนวน 7 กิจกรรม ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน แต่งตั้งคณะกรรมการจัดโครงสร้างองค์กรนิเทศภายใน ประกอบด้วยผู้บริหาร ครูวิชาการ ตัวแทนครู และตัวแทนชุมชน ครูผู้รับผิดชอบโครงการนิเทศภายในโรงเรียน กำหนดแผนควบคุม กำกับติดตาม การนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ผู้อำนวยการโรงเรียน พิจารณาแผนควบคุม กำกับ ติดตาม การนิเทศภายในโรงเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน กำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ ของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ผู้อำนวยการโรงเรียน สร้างข้อตกลง หรือกำหนดแนวทางปฏิบัติร่วมกัน ระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ ครูวิชาการโรงเรียน จัดเตรียมสื่อ เครื่องมือ อุปกรณ์ ในการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน และ ครู

ผู้รับผิดชอบโครงการนิเทศภายในโรงเรียน ให้ความรู้แก่คณะครูเกี่ยวกับวิธีการ และเครื่องมือก่อนดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ขั้นตอนที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน มีจำนวน 7 กิจกรรม ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจคณะกรรมการก่อนปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการนิเทศภายในโรงเรียนสร้างขวัญกำลังใจให้กับคณะครูในการรับการนิเทศภายในโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการนิเทศภายในโรงเรียนส่งเสริมให้คณะครูมีความรู้เกี่ยวกับงานวิชาการและความทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลง คณะครูใช้วิธีการที่หลากหลายมาพัฒนาตนเอง พัฒนางานให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้อำนวยการโรงเรียน

สร้างลักษณะความเป็นผู้นำเปิดโอกาสให้ครูใช้ความคิดริเริ่มให้มากขึ้น ครูผู้รับผิดชอบโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรายงานปัญหาอุปสรรคระหว่างดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน และผู้อำนวยการโรงเรียน ประชุม คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาระหว่างการปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียนร่วมกัน ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน มีจำนวน 5 กิจกรรม ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน แต่งตั้งกรรมการ ประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน ประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจคณะครูก่อนการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการนิเทศภายในโรงเรียนประเมินผลการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน ประชุม อภิปราย เพื่อประมวลผลการนิเทศภายในโรงเรียน และข้อเสนอแนะ ครูวิชาการโรงเรียน จัดทำเอกสารสรุปการประเมิน ให้คณะครูบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันปรับปรุงแก้ไขการนิเทศภายในโรงเรียนทั้งระบบ ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัย หลักการแนวคิด ทฤษฎีและสาระที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร นำมาวิเคราะห์เนื้อหาและสังเคราะห์เป็นรูปแบบ (Content Analysis) พบว่ารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน ส่วนใหญ่รูปแบบจะประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนการนิเทศการนิเทศภายในโรงเรียน 2) การจัดองค์กรนิเทศภายในโรงเรียน 3) การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน และ 4) การประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ขั้นตอนทั้งหมดนี้จะสอดคล้องกับวงจรคุณภาพแบบ PDCA หรือ Deming's cycle ประกอบด้วย

Plan – Do – Check – Act หมายถึง การวางแผน – ปฏิบัติ – ตรวจสอบ – ดำเนินการต่อ/ปรับปรุง การดำเนินกิจกรรมแบบ PDCA อย่างเป็นระบบ ให้ครบวงจรอย่างต่อเนื่อง หมุนเวียนไปเรื่อย ๆ ย่อมส่งผลทำให้การปฏิบัติการกิจการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นไปอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัลลีย์ ดอกพรม (2547 : 68) ที่ศึกษาเรื่องการปฏิบัติการกิจการนิเทศตามวงจรคุณภาพภายในโรงเรียนประถม ศึกษา จังหวัดนครปฐม พบว่า การปฏิบัติการกิจการนิเทศตามวงจรคุณภาพในโรงเรียนประถม ศึกษา โดยภาพรวมและทุกรายด้านและทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การนิเทศถือได้ว่าเป็นกระบวนการหนึ่งในสามกระบวนการตามทฤษฎีระบบ อันได้แก่ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศ ในกระบวนการบริหารเป็นภารกิจของผู้บริหาร การจัดการเรียนการสอนเป็นภารกิจของครู ในขณะที่กระบวนการนิเทศเป็นภารกิจร่วมกันของผู้บริหารและครูที่ต้องรับผิดชอบดำเนินการเพื่อพัฒนาวิชาชีพด้านต่างๆ อันจะนำไปสู่การปรับปรุงพฤติกรรมการสอน และจะเป็นการกระตุ้นให้เกิดความเจริญงอกงามทางวิชาชีพและการพัฒนานตนเอง

สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการนิเทศภายในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า ขั้นตอนการวางแผนการนิเทศนี้ มีทั้งหมด 8 กิจกรรม ซึ่งมีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 40 ที่กล่าวถึง การบริหารสถานศึกษาในรูปคณะกรรมการว่า ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้มีหน้าที่กำกับส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้แทนศิษย์เก่าและผู้ทรงคุณวุฒิ นับเป็นโครงสร้างการบริหารในรูปแบบใหม่ ขั้นตอนการจัดองค์กรนิเทศภายในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่ามีความต้องการทั้งหมด 7 กิจกรรมซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ ธร สุนทรายุทธ (2551 : 223) สรุปไว้ว่า ทีมงานจะมีผลต่อการทำงานบรรลุตามเป้าหมายของโรงเรียนได้ดีกว่ากลุ่ม ทั้งนี้เพราะทีมงานมักจะทำงานที่เสริมกันและกันซึ่งต่างกับกลุ่มที่มีความหลากหลาย ทีมงานที่สำคัญได้แก่ คณะกรรมการ (Committee) รับผิดชอบทำงานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะที่ไม่ใช่งานประจำ คณะทำงาน (Task Force) ที่ตั้งขึ้นเพื่อทำงานเฉพาะกิจ นอกจากนี้ยังมีทีมโครงการ (Project Team) และชมรม ชุมชนต่างๆในโรงเรียน ต่างก็มีจุดมุ่งหมายเฉพาะ เพื่อการพัฒนาหรือทำงานด้านนั้นๆ ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า มีความต้องการทั้งหมด 7 กิจกรรม มีความสอดคล้องกับ เดเนียล ซี แมคคอลัม (Daniel C. McCallum, 1856 อ้างถึงใน เอกพร รักความสุข 2554 : 25) เสนอรายงานเรื่อง “Superintendent’s Report” ใน Annual Report of the New York and Erie Railroad Company for 1885. โดยกล่าวถึง

หลักการงานทั่วไป (general principles) ในองค์การ 6 ประการ คือ 1) มีการแบ่งความรับผิดชอบอย่างเหมาะสม 2) มอบหมายอำนาจความรับผิดชอบให้สอดคล้องกับลักษณะของผู้ปฏิบัติงาน 3) มีวิธีการตรวจสอบว่า ได้ดำเนินการอย่างถูกต้อง 4) มีการรายงานข้อผิดพลาดทันทีเพื่อสะดวกในการแก้ไขอย่างรวดเร็ว 5) มีวิธีการรายงานข้อผิดพลาดที่ไม่เป็นการประท้วงผู้ปฏิบัติงานหรือทำให้เกิดความเสียหาย 6) มีระบบการรายงานที่สามารถบ่งชี้ให้เห็นผู้กระทำผิดได้ แม้ไม่สามารถตรวจสอบข้อผิดพลาดได้ทันที และขั้นตอนการในขั้นตอนการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า มีความต้องการ 5 กิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ อุดุลย์ วงศ์ก้อม (2552 : 242) กล่าวไว้ว่า การประเมินผล การประเมินผลโครงการเป็นสิ่งที่จำเป็น เนื่องจากจะทำให้สามารถคาดคะเนได้ว่าโครงการนั้น หากนำไปปฏิบัติหรือนำไปปฏิบัติแล้วจะบรรลุวัตถุประสงค์และเกิดประโยชน์มากน้อยเพียงใด หรือในขณะดำเนินโครงการและเสร็จสิ้นโครงการควรต้องปรับปรุงแก้ไขเรื่องใดบ้าง โครงการควรดำเนินการต่อไปหรือยกเลิก ในการประเมินผลโครงการนิเทศนั้น เพื่อจะให้ทราบว่าโครงการนิเทศนั้นประสบผลสำเร็จหรือไม่ โดยทั่วไปการประเมินโครงการนิเทศเฉพาะสำหรับการนิเทศภายในโรงเรียนจะให้ความสำคัญกับการประเมินระหว่างดำเนินการและประเมินผลหลังจากที่เสร็จสิ้นโครงการแล้ว เนื่องจากขั้นตอนดำเนินการได้มีส่วนร่วมกันคิดร่วมกันวางแผน กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ รวมทั้งกิจกรรมต่างๆ ไว้ล่วงหน้าโดยการวางแผนร่วมกับการประเมินระหว่างดำเนินการเพื่อปรับปรุงและแก้ไขการปฏิบัติงานเป็นสำคัญ ซึ่งจะอยู่ในขั้นตอนของการนิเทศโดยเฉพาะ จุดมุ่งหมายของการประเมินมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญดังนี้ 1) เพื่อพิจารณาคูณค่าและคาดคะเนคุณประโยชน์ของโครงการ 2) เพื่อเป็นการประเมินประสิทธิภาพของการบริหารจัดการโครงการ 3) เพื่อเป็นการตรวจสอบ ติดตาม และปรับปรุงแก้ไขการดำเนินโครงการ 4) เพื่อเป็นการวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสีย หรือข้อจำกัดของโครงการ 5) เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าการดำเนินโครงการบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

การประเมินรูปแบบการนิเทศภายในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร ทั้ง 4 ขั้นตอน 27 กิจกรรม ผู้วิจัย ได้ให้กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านการนิเทศภายในโรงเรียน 9 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ การรวบรวมข้อมูล ใช้ การสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยค่าสถิติที่ใช้ คือ ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ในขั้นตอนที่ 1 ถึง ขั้นตอนที่ 4 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็น อยู่ในระดับเหมาะสมหรือสอดคล้องทุกคน ผลที่ได้รับคือ รูปแบบการนิเทศภายในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น เป็นรูปแบบที่เหมาะสมและเป็นไปได้

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปปฏิบัติ

1.1 ผู้บริหารโรงเรียน ควรนำรูปแบบการนิเทศภายในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน ระดับประถมศึกษาสังกัดศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร ไปใช้ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างจริงจัง และควรมีการพัฒนา รูปแบบเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและเกิดความเหมาะสมกับโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ศึกษา นิเทศ ควรประสานความร่วมมือกับโรงเรียนเพื่อปรับปรุงรูปแบบการนิเทศภายใน เพื่อให้ได้รูปแบบที่สามารถให้ความช่วยเหลือครูเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน ให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างเต็มศักยภาพ

1.3 คณะครูทุกคนของโรงเรียนในสังกัดศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร ควรตระหนักถึงการนิเทศภายในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนที่มีรูปแบบชัดเจนดังกล่าวโดยให้ความร่วมมือในการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอน และปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการนิเทศภายในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร

2.2 ควรมีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) รูปแบบการนิเทศภายในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร เป็นระยะๆ เพื่อให้ได้รูปแบบที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมที่สุด

2.3 ควรมีการศึกษามผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายใน เพื่อให้ได้ข้อมูลนำไปใช้พัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรองทอง จิรเดชากุล. (2550). คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษร
ธ สุนทรายุทธ. (2551). การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป : ทฤษฎี วิจัย และปฏิบัติทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัท เนติกุลการพิมพ์ จำกัด .
ธีระพัฒน์ ฤทธิ์ทอง. (2545). วิจัยในชั้นเรียน. บริษัท เพื่องฟ้า พรินติ้ง จำกัด.

- วัลลีย์ ดอกพรม. (2547). การปฏิบัติการกิจกรรมพิเศษตามวงจรคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2545). เคล็ดลับการทำวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย.
- สามารถ ทิมนาค. (2553). แนวทางการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา. สืบค้นออนไลน์จาก <http://www.esanpt1.go.th/km/?name=research&file=readresearch&id=80> สืบค้นเมื่อ : 21 เมษายน 2560
- อดุลย์ วงศ์ก้อม. (2552). รูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
- เอกพร รักความสุข. (2554).). เจตนารมณ์ของกฎหมายคุ้มครองแรงงานฉบับใหม่. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เดือน ตุลา.

Translated Thai References

- Jiradechakul K. (2007) Guide to Visual communication within the school. Bangkok: Tam Aksorn Printing .
- Sonntrayuth T. (2008) management reform: theory, research and practice of education. Bangkok: the Netikul printing co., Ltd.
- Ritthong R. (2002) Research in the classroom. Phuengpha printing co., Ltd.
- Dokprom W. (2004) The Mission of supervision according to the cycle in elementary schools Nakornpratom. Educational Administration. Graduate School of Silapakorn University.
- Wongwanich S. (2011) Tips on how to do research in the classroom. Bangkok: Thailand letter printing.
- Timnak S. (2010) Guidelines defining academic standards of education. Search online From <http://www.esanpt1.go.th/km/?name=research&file=readresearch=80> 21April2017
- Wongkom A. (2009) A study of forms of communication arts, educational service area office. Executive Educational Administration. The Graduate School of Silapakorn University
- Rakkhomsuk E. (2011) Advanced Organization and Management Theory Second edition. Bangkok. October Printing
- English References.
- Goldhammer, Robert and others(1980).Clinical Supervision 2nd ed. New York : Holt Rinehart and Winston.

Glickman,C.D.(1981). Developmental Supervision : Alternative Practice for Helping Teachers Improve Instruction. Washington D.C. Association for Supervision.

Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross-Gordon, J. M. (2004). Supervision and instructional leadership : A developmental approach. Boston, Mass: Allyn and Bacon.